

**EMAKUNDE
EMAKUMEAREN EUSKAL ERAKUNDEA.**

VITORIA-GASTEIZ, 2020.

**Emakumeen eta gizonen
berdintasuneko
arau-esparrua**

Abella

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU- ESPARRUA

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU- ESPARRUA

IZENBURUA

Emakumeen eta gizonen
berdintasuneko arau-esparrua.

LAGUNTZA TEKNIKO ETA EDIZIOA

Abella Legal.

DIRULAGUNTZAREN EMAILEA

Emakunde,

Emakumearen Euskal Erakundea.

DATA

2020ko apirila.

AURKIBIDEA

1. NAZIOARTEKO EREMUA.	4
2. EUROPAKO EREMUA.	6
3. ESTATUA.....	15
4. EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOA.	17
5. FORU- ETA UDAL-ESPARRUA.....	21

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNEN ARAU-ESPARRUA

1. NAZIOARTEKO EREMUA¹.

- [Emakumearen eta emakumezko herritarren eskubideen adierazpena \(1791\).](#)
- [Nazio Batuen Gutuna \(1945\).](#)
- [Giza Eskubideen Aldarrikapen Unibertsala \(1948\).](#)
- [Pertsonen salerosketa eta inoren prostituzioaren esplotazioa zigortzeko hitzarmena \(1949\)².](#)
- [Emakumearen Eskubide Politikoei buruzko Konbentzioa \(1952\).](#)
- [Emakume Ezkonduen Nazionalitateari buruzko Konbentzioa \(1957\).](#)
- [Ekonomia-, Gizarte- eta Kultura-Eskubideen Nazioarteko Ituna \(1966\).](#)
- [Eskubide Zibil eta Politikoen Nazioarteko Ituna eta protokoloak \(1966\).](#)
- [Emakumearen Aurkako Bazterkeria Ezabatzeari buruzko Adierazpena \(1967\).](#)
- [Larrialdi edo gatazka armatu egoeran emakumearen eta haurren babesari buruzko adierazpena \(1974\).](#)
- [Pertsona guztiak torturaren eta bestelako tratu edo zigor anker, gizagabe edo apalesgarrien aurka babesteari buruzko Deklarazioa \(1975\).](#)
- [Emakumearen aurkako bereizkeria-mota guztiak ezabatzeko Konbentzioa \(CEDAW, 1979\) eta hautazko protokoloa \(1999\). Berrespen-tresna, 1983ko abenduaren 16koa. Emakumeen aurkako bazterkeria desagerrarazteko komiteak emandako gomendio orokorretatik, 1.tik 36.era artekoak.](#)
- [Torturaren eta bestelako tratu edo zigor krudel, anker edo apalesgarrien aurkako Konbentzioa \(1984\). Hautazko protokoloa, Batzar Nagusiak 2002ko abenduaren 18ko 57/199 ebazpenean onartua.](#)
- [Emakumearen aurkako indarkeria ezabatzeari buruzko Nazio Batuen Batzar Nagusiaren Adierazpena, 48/104/1993 ebazpena.](#)
- [Vienako Adierazpena eta Ekintza Programa \(1993\).](#)
- [Emakumei buruzko Mundu Konferentziak.](#) Munduko IV. Konferentzia: Beijingo Adierazpena eta Ekintza Plataforma. +5, +10, +15, +20, +25 egindako jarraipenak.

¹ Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuneko arau-esparru eta politika-tresna erreferenteak hartzen ditu barnean. Giza Eskubideak eta interseksionalitatea kontuan hartzeko, funtsezko testu batzuen aipamen laburrak sartu dira. Ikus NBE, berdintasuna eta diskriminaziorik eza: <https://www.un.org/ruleoflaw/es/thematic-areas/human-rights/equality-and-non-discrimination/>

² Ikus lehenagoko erreferentziak: Nazioarteko akordioa, 1904ko maiatzaren 18koa, pertsonen salerosketa jazartzekoa, Nazio Batuen Batzar Nagusiak 1948ko abenduaren 3an onartutako protokoloak aldatua; Nazioarteko hitzarmena, 1910eko maiatzaren 4koa, pertsonen salerosketa jazartzekoa, aipatu protokoloak aldatua; Nazioarteko hitzarmena, 1921eko irailaren 30ekoa, emakumeen eta haurren salerosketa jazartzekoa, Nazio Batuen Batzar Nagusiak 1947ko urriaren 20an onartutako protokoloak aldatua; eta Nazioarteko hitzarmena, 1933ko urriaren 11koa, emakume adinez nagusien salerosketa jazartzekoa, aipatu protokoloak aldatua.

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

- [Milurtekoaren Adierazpena \(2000\).](#)

▪ LANAREN NAZIOARTEKO ERAKUNDEA.

a. Filadelfiako Adierazpena (1944).

b. [Hitzarmen eta gomendio funtsezkoak.](#)

- C003: Amatasuna babesteari buruzko hitzarmena (1919).
- C004: Gaueko lanari (emakumeenari) buruzko hitzarmena (1919)
- C045: Lurpeko lanari (emakumeenari) buruzko hitzarmena (1935).
- C29: Lan behartuari buruzko hitzarmena (1930).
- C089: Gaueko lanari (emakumeenari) buruzko hitzarmena, berrikuspena (1948). P089:
- C097: Langile migratzaileei buruzko hitzarmena (1949an berrikusia).
- C100: Ordainsari-berdintasunari buruzko hitzarmena (1951).
- C102: Gizarte-segurantzari buruzko hitzarmena (gutxieneko araua) (1952).
- C103: Amatasuna babesteari buruzko hitzarmena, berrikuspena (1952), 103. zk.
- C111: Bazterkeriari buruzko hitzarmena (enplegua eta okupazioa) (1958).
- C118: Tratu-berdintasunari buruzko hitzarmena (gizarte-segurantza) (1962).
- C143: Migrazioei buruzko hitzarmena (xedapen gehigarriak) (1975).
- C155: Langileen segurtasunari eta osasunari buruzko hitzarmena (1981).
- C156: Familia-erantzukizunak dituzten langileei buruzko hitzarmena (1981).
- C161: Laneko osasun-zerbitzuei buruzko hitzarmena (1985).
- C168: Lan-sustapenari eta langabezia-babesari buruzko hitzarmena (1988).
- C169: Herri indigenei eta tribuei buruzko hitzarmena (1989).
- C182: Haurren lan modurik makurrenei buruzko hitzarmena (1999).

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNEN ARAU-ESPARRUA

- C183: Amatasuna babesteari buruzko hitzarmena (2000).
- [C189: Etxeko langileei buruzko hitzarmena](#) (2011)³.
- C190: [Indarkeriari eta jazarpenari buruzko hitzarmena](#) eta [206. Gomendioa](#) (2019)⁴.

2. EUROPAKO EREMUA.

1. EUROPAKO KONTSEILUA.

- [Giza Eskubideak eta Oinarrizko Askatasunak Babesteko Europako Hitzarmena \(GEEH\), Europako Kontseiluarena](#). Erroma, 1950eko azaroak 4 (Espainiak 1977ko azaroaren 24an berretsi zuen). Giza Eskubideak eta Oinarrizko Askatasunak Babesteko Protokoloa, 2000. [Berrespen-tresna](#).
- [Europako Gutun Soziala \(1961\)](#). Protokolo gehigarria (1988). [Berrespen-tresna](#). (2019ko berrikuspena)
- [Hitzarmena, Europako Kontseiluarena, 197. zk., pertsonen salerosketaren aurkako, 2005eko maiatzaren 16koa](#). [Berrespen-tresna](#).
- [Hitzarmena, Europako Kontseiluarena, haurrak sexu-esplotazioaren eta -abusuaren aurrean babesteko, 2007ko urriaren 25koa](#). [Berrespen-tresna](#).
- [Hitzarmena, Europako Kontseiluarena, emakumearen aurkako indarkeria eta etxeko indarkeria prebenitzeko eta borrokatzeko](#) (2011). [Berrespen-tresna](#).
- **BESTELAKO GOMENDIO⁵, EBAZPEN ETA TRESNAK.**
 - [Gomendioa, Ministroen Batzordearena, 1979ko maiatzaren 29koa, emakume migratzaileei buruzkoa](#).
 - [Gomendioa, Ministroen Batzordearena, 1985eko otsailaren 5koa, sexu-diskriminazioaren aurreko babes juridikoari buruzkoa](#).

3 Berresteko dago.

4 Berresteko dago.

⁵ Ikus gomendio nagusiak; frantsesez hemen: <https://www.coe.int/fr/web/genderequality/standards-and-mechanisms>

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNEN ARAU-ESPARRUA

- [Gomendioa, 1229. zk. \(1994\), emakumeen eta gizonen eskubide-berdintasunari buruzkoa.](#)
- [Gomendioa, Ministroen Batzordearena, 1996ko ekainaren 19koa, lana eta familia-bizitza bateratzeari buruzkoa.](#)
- [Gomendioa, Ministroen Batzordearena, 1998ko urriaren 7koa, genero-mainstreamingari buruzkoa.](#)
- [Ebazpena, 1999ko apirilaren 12koa, Europako Kontseiluaren Emakumeen eta Gizonen Aukera-berdintasunerako Batzordearena, emakumeen genitalen mutilazioari buruzkoa⁶.](#)
- [Ebazpena, 1274. zk. \(2001\), emakumeen genitalen mutilazioari buruzkoa.](#)
- [Gomendioa, Ministroen Batzordearena, 2002ko apirilaren 30ekoa, emakumeak indarkeriatik babesteari buruzkoa.](#)
- [Gomendioa, Ministroen Batzordearena, 2003ko martxoaren 12koa, estatu kideetako esparru politiko eta publikoan erabakiak hartzeko prozesuetan emakumeek eta gizonen partaidetza orekatua izateari buruzkoa.](#)
- [Gomendioa, Ministroen Batzordearena, 2007ko azaroaren 21ekoa, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako araei eta mekanismoei buruzkoa.](#)
- [Gomendioa, Ministroen Batzordearena, 2012ko ekainaren 13koa, desgaitasunen bat duten emakumeen eta nesken eskubideak babestu eta indartzeari buruzkoa.](#)
- [Gomendioa, Ministroen Batzordearena, 2013ko uztailaren 10ekoa, genero-berdintasunari eta komunikabideei buruzkoa.](#)
- [Ebazpena, 1852 zk. \(2013\), indarkeria psikologikoari buruzkoa.](#)
- [Ebazpena, 1963 zk. \(2013\), Europar emakumeek nozitzen duten indarkeriari buruzkoa.](#)
- [Gomendioa, 2030. zk. \(2013\), Europar emakumeek nozitzen duten indarkeriari buruzkoa.](#)
- [Ebazpena, 2027. zk. \(2014\), emakumeen aurkako indarkeria prebenitzeko, arreta erasotzaileetan jartzeari buruzkoa.](#)
- [Gomendioa, Ministroen Batzordearena, 2015eko urtarrilaren 21ekoa, kiroletako genero-mainstreamingari buruzkoa.](#)
- [Ebazpena, 2135. zk. \(2016\), Europako emakumeen genitalen mutilazioari buruzkoa.](#)
- [Ebazpena, 2017ko irailaren 12koa, Europar Batasuna hitzarmen honetara biltzeari buruzkoa: Hitzarmena, Europako Kontseiluarena, emakumearen aurkako indarkeria eta etxeko indarkeria prebenitzeko eta borrokatzekoa.](#)

⁶ Ikus [Analysis of the legal situation at international level and in Council of Europe member States on combating and preventing female genital mutilation and forced marriage \(2016\).](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

- [Ebazpena, 2177. zk. \(2017\), Biltzar Parlamentarioarena, emakumeen aurkako sexu-indarkeria eta -jazarpena eremu publikotik desagerrarazteari buruzkoa.](#)
- [Ebazpena, 2274. zk., sexismorik eta sexu-jazarpenik gabeko parlamentuei buruzkoa \(2019\), eta 2152 Gomendia.](#)
- [Genero-berdintasuneko Estrategia, 2018-2023.](#)
- [Ebazpena, 2289. zk., Biltzar Parlamentarioarena, 2019ko ekainaren 25ekoa, Emakumeen aurkako indarkeriari buruzko Istanbulgo Hitzarmenari buruzkoa: lorpenak eta erronkak.](#)
- [Ebazpena, 2306. zk., Biltzar Parlamentarioarena, 2019ko urriaren 3koa, indarkeria obstetrikiko eta ginekologikoari buruzkoa.](#)

2. EUOPAR BATASUNA.

a. Hitzarmena, tratatuak eta gutunak.

- [Giza Eskubideak eta Oinarrizko Askatasunak Babesteko Hitzarmena, Erroma, 1950eko azaroaren 4a.](#)
- [Europar Batasunaren Funtzionamenduari buruzko Tratatu \(1957\).](#)
- [Europar Batasuneko Tratatu \(1992\).](#)
- [Amsterdamgo Tratatu \(1997\).](#)
- [Europar Batasunaren Oinarrizko Eskubideen Gutuna \(2000\).](#)
- [Europako Gutuna, Emakumeek eta Gizonek Tokian Tokiko Bizimoduan izan behar duten Berdintasunerakoa \(2006\).](#)
- [Lisboako Tratatu, Europar Batasunaren Tratatu eta Europako Erkidegoa Eratzeko Tratatu aldatzekoa \(2007\). \[Berrespen-tresna.\]\(#\)](#)

b. Zuzentarauak.

- [92/85/EEE Zuzentaraua, haurdun, erditu berri edo eradoskitzaroan dagoen emakumezko langilearen laneko segurtasuna eta osasuna sustatzeko neurriak aplikatzeari buruzkoa.](#)
- [96/34/EE Zuzentaraua, familia-bizitza eta lanbide-bizitza bateratzeari buruzkoa \(guraso baimena\), 97/75/EE Zuzentarauak aldatua.](#)
- [97/80/EE Zuzentaraua, sexu-diskriminazioko kasuetako froga-zamari buruzkoa.](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNEN ARAU-ESPARRUA

- [2000/78/EE Zuzentaraua, Kontseiluarena, 2000ko azaroaren 27koa, enpleguan eta okupazioan tratu-berdintasunerako esparru orokorra ezartzeari buruzkoa.](#)
- [2002/73/EE Zuzentaraua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2002ko irailaren 23koa, Kontseiluaren 76/207/EEE Zuzentaraua aldatzen duena, enplegua lortzeari, prestakuntzari eta sustapen profesionali eta lan-baldintzei dagokienez, emakumeen eta gizonen arteko tratu-berdintasunaren printzipioa aplikatzeari buruzkoa.](#)
- [2004/81/EE Zuzentaraua, Kontseiluarena, 2004ko apirilaren 29koa, pertsonen salerosketaren biktima diren edo legez kanpoko immigrazioan laguntza jaso duten hirugarren estatuetakoz nazionalak bizileku-baimena emateari buruzkoa, agintari eskudunei lagunduz gero.](#)
- [2004/113/EE Zuzentaraua, Kontseiluarena, 2004ko abenduaren 13koa, zeinaren bidez gizon eta emakumeen tratu-berdintasunaren printzipioa aplikatzen baita ondasun eta zerbitzuetarako sarbidean eta horien horniduran.](#)
- [2006/54/EE Zuzentaraua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2006ko uztailaren 5koa, enpleguari eta okupazioari lotutako gaietan emakumeen eta gizonen arteko tratu- eta aukera-berdintasunaren printzipioa aplikatzeari buruzkoa.](#)
- [2010/18/EB Zuzentaraua, Kontseiluarena, 2010eko martxoaren 8koa, zeinaren bitartez aplikatzen baita guraso baimenari buruzko esparru-akordio berrikusia \(BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP eta CES erakundeek egindakoa\), eta 96/34/EE Zuzentaraua indargabetzen baita.](#)
- [2010/41/EB Zuzentaraua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2010ko uztailaren 7koa, jarduera autonomoan aritzen diren emakumeen eta gizonen artean tratu-berdintasunaren printzipioa aplikatzeari buruzkoa, eta Kontseiluaren 86/613/EEE Zuzentaraua indargabetzekoa.](#)
- [2011/36/EB Zuzentaraua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2011ko apirilaren 5koa, gizakien salerosketaren prebentzioari eta borrokari eta biktimen babesari buruzkoa, Kontseiluaren 2002/629/JAI esparru-erabakia ordezkatzen duena.](#)
- [2013/62/EB Zuzentaraua, Kontseiluarena, 2013ko abenduaren 17koa, 2010/18/EB Zuzentaraua aldatzekoa \(horren bidez aplikatzen baita guraso baimenari buruzko esparru-akordio berrikusia —BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP eta CES erakundeek egindakoa—\), Mayotterren estatutua, Europar Batasunari dagokionez, aldatu delako.](#)
- [2019/1158 Zuzentaraua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2019ko ekainaren 20koa, gurasoen eta zaintzaileen lan-bizitza eta lanbide-bizitza bateratzeari buruzkoa, Kontseiluaren 2010/18/EB Zuzentaraua indargabetzekoa.](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

c. Erregelamenduak.

- [806/2004/EE Erregelamendua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, Garapenerako Lankidetzan emakumeen eta gizonen artean berdintasuna sustatzeari buruzkoa.](#)
- [1922/2006 Erregelamendua \(EE\), Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2006ko abenduaren 20koa, Genero-berdintasunaren Europako Institutua sortzeari buruzkoa.](#)
- [1381/2013 \(EB\) Erregelamendua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2013ko abenduaren 17koa, «Eskubideak, Berdintasuna eta Herritarrak programa» ezartzen duena 2014-2020 aldirako. Testuak ondorioak ditu EEEan.](#)

d. Gomendioak.

- [84/635/EEE, Kontseiluarena, emakumeen aldeko ekintza positiboak sustatzeari buruzkoa.](#)
- [92/131/EEE: Batzordearen Gomendia, 1991ko azaroaren 27koa, lanean emakumeen eta gizonen duintasuna babesteari buruzkoa.](#)
- [96/694/EEE: Kontseiluaren Gomendia, 1996ko abenduaren 2koa, erabakiak hartzeko prozesuetan emakumeen eta gizonen parte-hartzea orekatua izateari buruzkoa.](#)
- [2014/124/EB: Batzordearen Gomendia, 2014ko martxoaren 7koa, gardentasunaren bidez emakumeen eta gizonen arteko ordainsari-berdintasunaren printzipioa indartzeari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuaren Gomendia, 2018ko martxoaren 1ekoa, Kontseiluari emana, Batasunak zer lehentasun dituen Nazio Batuen Emakumearen Kondizio Juridiko eta Sozialari buruzko Batzordearen 62. saio-aldirako.](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNEN ARAU-ESPARRUA

e. Ebazpenak.

- [Kontseiluarena, 1995eko martxoaren 27koa, erabakiak hartzeko prozesuetan emakumeen eta gizonen parte-hartze orekatua izateari buruzkoa.](#)
- [2000ko ekainaren 29koa, Kontseiluarena eta lan eta gizarte-gaietako ministroena, jarduera profesionalean eta familia-bizitzan emakumeek eta gizonek parte-hartze orekatua izateari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2001eko urtarrilaren 18koa, erabakiak hartzeko prozesuetan emakumeen eta gizonen parte-hartze orekatua izateari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2001eko irailaren 20koa, emakumeen genitalen mutilazioari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2003ko martxoaren 13koa, Europako Parlamentuan genero-ikuspegia txertatzeari buruzkoa.](#)
- [Kontseiluarena, 2003ko uztailaren 15koa, ezagutzaren gizartean kapital soziala eta giza kapitala sortzeari buruzkoa: ikaskuntza, lana, gizarte-kohesioa eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2008ko maiatzaren 20koa, Europar Batasunean aukera-berdintasunean eta diskriminaziorik ezan egindako aurrerapenei buruzkoa \(2000/43/EE eta 2000/78/EE zuzentarauen transposizioa\).](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2008ko azaroaren 18koa: Batzordearentzako gomendioak ditu, emakumeen eta gizonen ordainsari-berdintasunerako printzipioa aplikatzeari buruz](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2009ko martxoaren 24koa, EBn gauzatutako emakumeen genitalen mutilazioaren aurkako borrokari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2009ko azaroaren 26koa, emakumeen aurkako indarkeria desagerrarazteari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2010eko urriaren 20koa, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren zuzentzarau-proposamen bati buruzkoa: Kontseiluaren 92/85/EEE Zuzentzaraua aldatzekoa, haurdun, erditu berri edo eradoskitzaroan dagoen emakumezko langilearen laneko segurtasuna eta osasuna sustatzeko neurriak aplikatzeari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2011ko apirilaren 5koa, emakumeek nekazaritzan eta landaguneetan duten paperari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2011ko apirilaren 5koa, EBk emakumeen aurkako indarkeria borrokatzeko duen esparru politiko berriaren lehentasunei eta ildo orokorreari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2012ko maiatzaren 24koa, Batzordearentzako gomendioak ditu: gizonezko eta emakumezko langileen ordainsari-berdintasunaren printzipioaren aplikazioa, lan bera edo balio berekoa denean.](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

- [Europako Parlamentuarena, 2013ko azaroaren 20koa, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren zuzentarau-proposamen bati buruzkoa: enpresa kotizatueta administrazioa ez-exekutiboetan genero-oreka hobetzeko eta antzeko neurriak ezartzeko.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2014ko otsailaren 25koa, Batzordearentzako gomendioak ditu, emakumeei eragindako indarkeriaren aurka borrokatzeko.](#)
- [2015eko martxoaren 10koa, 2013an emakumeen eta gizonen berdintasunean Europar Batasunean egin diren aurrerapenei buruzkoa.](#)
- [2015eko ekainaren 9koa, EBk 2015aren ondoren emakumeen eta gizonen berdintasunean izan beharreko estrategiari buruzkoa.](#)
- [2016ko martxoaren 8koa, emakume errefuxiatuen eta EBn asiloa eskatu dutenen egoerari buruzkoa.](#)
- [2016ko irailaren 13koa, lan-merkatuan bitzta pribatua eta lan-bitzta bateratzeko baldintzak sortzei buruzkoa.](#)
- [2016ko irailaren 15koa, zuzentarau hau aplikatzeari buruzkoa: 2000/78/EE Zuzentaria, Kontseiluarena, 2000ko azaroaren 27koa, enpleguan eta okupazioan tratu-berdintasunerako esparru orokorra ezartzeari buruzkoa.](#)
- [2016ko azaroaren 24koa, Europar Batasuna hitzarmen honetara biltzei buruzkoa: Istanbulgo Hitzarmena, emakumeen aurkako indarkeria eta etxeko indarkeria prebenitu eta borrokatzei buruzkoa.](#)
- [2017ko otsailaren 14koa, genero-berdintasuna osasun-mentalean eta ikerketa klinikoan sustatzeari buruzkoa.](#)
- [2017ko apirilaren 4koa, emakumeei eta landagunean duten paperari buruzkoa.](#)
- [2017ko irailaren 12koa, Kontseiluaren erabaki-proposamen bati buruzkoa: Europar Batasuna biltzea Europako Kontseiluak emakumeen aurkako indarkeria eta etxeko indarkeria prebenitu eta borrokatzeko emandako Hitzarmenera.](#)
- [2017ko urriaren 26koa, Europar Batasunean sexu-jazarpena eta -abusuak borrokatzei buruzkoa.](#)
- [2018ko irailaren 11koa, EBko lantokietan, espazio publikoetan eta bizitza politikoan sexu-jazarpena eta jazarpen psikologikoa prebenitu eta borrokatzeko neurriei buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2019ko otsailaren 13koa, Europar Batasunak emakumeen eskubideen eta genero-berdintasunaren eremuan izandako atzerakadari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuarena, 2019ko azaroaren 28koa, Batasuna Istanbulgo Hitzarmenera biltzei eta genero-indarkeriaren aurkako beste neurri batzuei buruzkoa.](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

f. Erabakiak.

- [Batzordearen Erabakia, 2000ko ekainaren 19koa, Batzordeak sortutako batzorde eta aditu taldeetan emakumeen eta gizonen artean oreka egoteari buruzkoa.](#)
- [Kontseiluaren Esparru-erabakia, 2002ko uztailaren 19koa, giza salerosketaren aurkako borrokari buruzkoa.](#)
- [Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren Erabakia, 2004ko apirilaren 21ekoa, haurren, gazteen eta emakumeen aurkako indarkeria saihesteko eta eragozteko eta biktimak eta arrisku-taldeak babesteko Batasuneko ekintza-programa \(2004-2008\) onartzen duena.](#)
- [Batzordearen 2008/590/EE Erabakia, 2008ko ekainaren 16koa, emakumeen eta gizonen arteko aukera-berdintasunerako aholku-batzordea eratzeari buruzkoa.](#)

g. Beste batzuk.

- [COM/2007/424 azkena, Batzordearen Komunikazioa Kontseiluari, Europako Parlamentuari, Europako Ekonomia eta Gizarte Komiteari eta Eskualdeetako Lantaldeari, emakumeen eta gizonen arteko soldata-desberdintasunei buruzkoa.](#)
- [COM/2007/0686, Batzordearen Komunikazioa Kontseiluari eta Europako Parlamentuari, 2007ko azaroaren 8koa, laneko jazarpenari eta indarkeriari buruzko Europako esparru-akordioa jakinaraztekoa.](#)
- [COM/2009/0077, Batzordearen Komunikazioa Kontseiluari, Europako Parlamentuari, Europako Ekonomia eta Gizarte Komiteari eta Eskualdeetako Lantaldeari: Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna.](#)
- [COM \(2010\) 78 azkena, Batzordearen Komunikazioa: emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren aldeko konpromiso indartua. Emakumearen Gutuna.](#)
- [Kontseiluaren ondorioak, 2011ko martxoaren 7koak, Genero Berdintasunerako Europako Itunari buruzkoak \(2011-2020\).](#)
- [COM \(2013\) 83 azkena, Batzordearen Komunikazioa Europako Parlamentuari, Kontseiluari, Europako Ekonomia eta Gizarte Komiteari eta Eskualdeetako](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

- [Lantaldeari, 2013ko otsailaren 20koa — Gizarte-inbertsioa, hazkunde eta kohesiorako zubi, Europako Gizarte Funtza 2014-2020 aldian gauzatzea barne.](#)
- [Kontseiluaren ondorioak, 2016ko ekainaren 16koak, emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari buruzkoak; eta 2015ko abenduaren 7koak, erabaki-esparruetan emakumeen eta gizonen artean berdintasuna egoteari buruzkoak.](#)
 - [COM \(2017\) 0252 azkena, Batzordearen Komunikazioa Europako Parlamentuari, Kontseiluari, Europako Ekonomia eta Gizarte Komiteari eta Eskualdeetako Lantaldeari, gurasoen eta zaintzaileen familia-bizitza eta lanbide-bizitza bateratzea sustatzeko.](#)
 - [Europako Ekonomia eta Gizarte Komitearen irizpena, genero-berdintasuneko alderdiei buruzkoa.](#)
 - [COM \(2020\), Batzordearen Komunikazioa Europako Parlamentuari, Kontseiluari, Europako Ekonomia eta Gizarte Komiteari eta Eskualdeetako Lantaldeari: Berdintasunaren Batasuna: Genero-berdintasunerako Estrategia, 2020-2025.](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

3. ESTATUA

- [Espainiako Konstituzioa](#) (1.1, 9.2, 10.1, 14, 15, 18.1, 32, 35.1 eta 53.2 artikulua).
- [Kode Zibila](#).
- [Zigor Kodea](#).
- [16/1983 Legea, urriaren 24koa, Emakumearen Institutua erakunde autonomoa sortzeari buruzkoa](#).
- [7/1985 Legea, apirilaren 2koa, Toki Araubidearen Oinarriari buruzkoa](#).
- [Agindua, 1996ko urtarrilaren 25ekoa. Horren bidez, Emakumeen eta Gizonen Aukera Berdintasuneko Laguntza Erakundearen figura sortzen da](#).
- [Agindua, 1998ko irailaren 16koa, emakumezko langileen indize baxuenak dituzten lanbide eta okupazioetan emakumeek lan egonkorra izatea sustatzeari buruzkoa](#).
- [39/1999 Legea, azaroaren 5ekoa, langileen familia-bizitza eta lana uztartzeari buruzkoa](#)
- [5/2000 Legegintzako Errege Dekretua, abuztuaren 4koa, lan-arloko arau-hausteei eta zehapenei buruzko legearen testu bategina onartzen duena](#).
- [30/2003 Legea, urriaren 13koa, Gobernuak egindako arau-xedapenetan genero-eraginaren balorazioa txertatzeko neurriari buruzkoa](#).
- [62/2003 Legea, abenduaren 30ekoa, neurri fiskal, administratibo eta sozialei buruzkoa](#).
- [1/2004 Lege Organikoa, abenduaren 28koa, genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriari buruzkoa](#).
- [14/2006 Legea, maiatzaren 26koa, lagundutako giza ugalketako teknikei buruzkoa](#).
- [39/2006 Legea, abenduaren 14koa, autonomia pertsonala sustatzeari eta mendetasun-egoeran dauden pertsonak zaintzeari buruzkoa](#).
- [3/2007 Lege Organikoa, martxoaren 22koa, Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eragingarrirakoa](#).
- [1370/2007 Errege Dekretua, urriaren 19koa, Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako Ministerioarteko Batzordea arautzekoa](#).
- [1917/2008 Errege Dekretua, azaroaren 21ekoa, genero-indarkeriaren biktima diren emakumeentzako laneratze-programa onartzen duena](#).

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

- [9/2009 Legea, urriaren 6koa, jaiotza-, adopzio- edota harrera-kasuetan aitatasun-baimenaren iraupena luzatzeari buruzkoa.](#)⁷
- [2/2010 Lege Organikoa, martxoaren 3koa, sexu- eta ugaltze-osasunaren eta haurdunaldiaren borondatezko etenaldiari buruzkoa.](#)
- [779/2013 Errege Dekretua, urriaren 11koa, Genero-berdintasuneko goi-mailako teknikariaren titulua ezarri eta gutxieneko irakaskuntzak finkatzen dituena.](#)
- [4/2015 Legea, apirilaren 27koa, Delituaren Biktimaren Estatutuarena.](#)
- [ECD/1545/2015 Agindua, uztailaren 21ekoa, Genero-berdintasunaren sustapenerako goi-mailako teknikariaren tituluari dagokion goi-mailako prestakuntza-zikloaren curriculumaz ezartzen duena.](#)
- [3/2015 Legegintzako Errege Dekretua, urriaren 23koa, Enpleguaren Legearen Testu Bategina onartzen duena.](#)
- [9/2018 Errege Lege Dekretua, abuztuaren 3koa, Genero-indarkeriaren aurkako estatu-ituna garatzeko presako neurriena.](#)
- [5/2018 Lege Organikoa, abenduaren 28koa, Botere Judizialaren uztailaren 1eko 6/1985 Lege Organikoa erreformatzen duena; genero-indarkeriaren alorreko estatu-ituna aplikatzeko presako neurriari buruzkoa da 5/2018 Lege Organikoa.](#)
- [3/2019 Legea, martxoaren 1ekoa, Genero-indarkeriaren eta emakumeen kontrako beste indarkeria mota batzuen biktima izan direnen seme-alaben zuztasun-egoera hobetzeko.](#)
- [6/2019 Errege Lege Dekretua, martxoaren 1ekoa, Enplegu eta lanaren arloan emakumeen eta gizonen arteko tratu- eta aukera-berdintasuna bermatzeko premiazko neurriena.](#)
- [259/2019 Errege Dekretua, apirilaren 12koa, Estatuaren Administrazio Orokorren berdintasunerako unitateak arautzen dituena.](#)
- [Ebazpena, 2019ko irailaren 30ekoa, Genero-indarkeriako Gobernu Ordezkaritzarena, zeinaren bidez argitaratzen baita hitzarmen hau: Presidentetzako, Gorteekiko Harremanetako eta Memoria Demokratikoko Ministerioaren eta Espainiako Datuen Babeserako Agentziaren artekoa, emakumeen aurkako genero-indarkeriaren arloan elkarlanean aritzeko.](#)
- [373/2020 Errege Dekretua, otsailaren 18koa, Presidentetzako, Gorteekiko Harremanetako eta Memoria Demokratikoko Ministerioaren oinarritzko egitura organikoa garatzen duena.](#)

⁷ Ikus 39/2010 Legea, abenduaren 22koa, 2011rako Estatuko Aurrekontu Orokorrena; 20/2011 Errege Lege Dekretua, abenduaren 30ekoa, aurrekontu-, zerga- eta finantza-arloko premiazko neurriari buruzkoa, defizit publikoa zuzentzeko; eta 2/2012 Legea, ekainaren 29koa, 2012rako Estatuko Aurrekontu Orokorrena.

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

4. EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOA.

- [2/1988 Legea, otsailaren 5koa, «Instituto Vasco de la Mujer/Emakumearen Euskal Erakundea» sortarazteari buruzkoa.](#)
- [78/1998 Dekretua, apirilaren 27koa, Begira / Berdintasuna Garatzeko Iragarkien Aholkularitza eratzeko dena.](#)
- [103/1998 Dekretua, ekainaren 9koa, Instituto Vasco de la Mujer / Emakumearen Euskal Erakundearen Aholku Batzordea sortzen duena.](#)
- [4/2005 Legea, otsailaren 18koa, emakumeen eta gizonen berdintasunerakoa](#)
- [Agindua, 2006ko urriaren 4koa, Etxebizitza eta Gizarte Gaietako sailburuarena, genero-indarkeriaren biktima diren emakumeentzat etxebizitzaren arloko ekintza positiboko neurriei buruzkoa.](#)
- [214/2006 Dekretua, urriaren 31koa, Emakunde - Emakumearen Euskal Erakundearen egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duena.](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNEN ARAU-ESPARRUA

- [261/2006 Dekretua, abenduaren 26koa, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Sailarteko Batzordea arautzen duena.](#)
- [5/2007 Dekretua, urtarrilaren 16koa, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Erakunde arteko Batzordea arautzekoa.](#)
- [Agindua, 2007ko uztailaren 11koa, Herrizaingo sailburuarena, Segurtasun Administrazioari laguntza zerbitzuetako eta Euskal Herriko Polizia Ikastegiko lan-kontratuko langileen esparruan laneko jazarpen moral edo sexuala gertatzen den kasuetan hartu beharreko aurreikuspen-neurriak eta jarduteko prozedura arautzen dituena.](#)
- [148/2007 Dekretua, irailaren 11koa, etxeko eremuan tratatu txarren biktimak diren emakumeen harrerarako baliabideak arautzen dituena.](#)
- [Agindua, 2007ko urriaren 9koa, Ogasun eta Herri Administrazio sailburuarena, Laneko Jazarpen Moralaren eta Sexu-Jazarpenaren kasuak ebazteko aldiak jarduten duen Ikerketa Batzordearen antolaketa eta funtzionamendurako araudia onartzeko dena.](#)
- [213/2007 Dekretua, azaroaren 27koa, Eusko Jaurlaritzako sailetan, organismo autonomoetan eta erakunde publikoetan berdintasun-politikak bultzatu eta koordinatzeko ardura duten unitate administratiboak arautzen dituena.](#)
- [Etxeko tratatu txarrak eta sexu-indarkeria jasaten dituzten emakumei harrera hobea egiteko Erakundearen arteko II. Akordioa.](#)
- [29/2011 Dekretua, martxoaren 1ekoa, genero-indarkeriaren biktimei laguntzeko Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Orokorrean dauden koordinazio-mekanismoak buruzkoa.](#)
- [Agindua, 2011ko maiatzaren 30ekoa, Herrizaingoko sailburuarena, Genero-indarkeriaren aurkako Babes Integraleko Neurriak buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 27. artikuluan aurreikusitako genero-indarkeriaren biktima diren emakumei dirulaguntza emateko eta ordaintzeko prozedura ezartzen duena.](#)
- [Agindua, 2011ko ekainaren 20koa, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketako sailburuarena, lanean jazarpen sexista edota morala gertatzen den kasuetan prebentzio-neurriak eta jarduteko prozedura arautzen dituena, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailaren arloan.](#)
- [Agindua, 2012ko ekainaren 21ekoa, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketako sailburuarena, laneko jazarpen moral, sexual eta/edo sexistak ebazteko aldiak jarduten duen Ikerketa Batzordearen Antolamendu eta Funtzionamendu Araudia eta ikerketarako irizpide nagusiak onartzen dituena.](#)
- [3/2012 Legea, otsailaren 16koa, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legea eta Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundearen sortzeko Legea aldatzeko dena](#)
- [40/2012 Ebazpena, abuztuaren 21ekoa, Jaurlaritzaren Idazkaritzako eta Legebiltzarreko Harremanetarako zuzendariarena; honen bitartez, Jaurlaritzaren](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

Kontseiluaren Erabakia, genero-eraginaren aurreko ebaluazioa gauzatzeari buruzko jarraibideak onartzekoa eta gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunak ekidin eta berdintasuna sustatzeko neurriak hartzeari buruzkoa, argitara dadila xedatzen da.

- 360/2013 Dekretua, ekainaren 11koa, Begira / publizitate eta komunikazio ez sexista erabiltzeko Aholku Batzordearena.
- 11/2014 Dekretua, otsailaren 11koa, «Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Lankidetzaren Erakunde» aitortzea arautzen duena.
- Agindua, 2014ko urriaren 29koa, Enplegu eta Gizarte Politiketako sailburuarena, abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 27. artikuluan aurreikusitakoaren arabera genero-indarkeriaren biktima diren emakumeei dirulaguntzak emateko eta ordaintzeko prozedura ezartzen duena (1/2004 Legea, genero-indarkeriaren aurka oso-osoko babesa emateko neurriei buruzkoa).
- 70/2015 Dekretua, maiatzaren 19koa, Genero-berdintasuna sustatzeko goi-mailako teknikariaren tituluari dagokion curriculuma ezartzen duena.
- 8/2015 Legea, urriaren 15ekoa, Emakume Nekazarien Estatutuari buruzkoa.
- Erabakia, Emakumezkoen eta Gizonezkoen Berdintasunerako Erakundearteko Batzordearen 2015eko abenduaren 18koa.
- Erabakia, 2016ko uztailaren 21ekoa, emakumeen eta gizonen berdintasunerako Erakunde Arteko Batzordearena, zeinaren bidez konpromiso batzuk hartzen baitira, emakumeen eta gizonen berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 legearen betetze, garapen eta aplikazioari buruz 2015ean egindako ebaluazioaren emaitzetan oinarrituta.
- 61/2016 Ebazpena, urriaren 24koa, Erakunde Harremanetarako sailburuordearena, zeinaren bidez xedatzen baita Emakumearen Euskal Erakundearekin enpresetan sexuaren ziozko bereizkeria saihestu edo deuseztatzeko sinatutako lankidetzahitzarmena argitaratzea.
- Erabakia, Gobernu Kontseiluarena, 2018ko ekainaren 19koa, EAEko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako VII. Plana onartzekoa.
- Agindua, 2018ko azaroaren 13koa, Segurtasuneko sailburuarena, zeinaren bidez arautzen baitira kasu hauetarako prebentzio-neurriak eta jarduketa-prozedurak: laneko jazarpen moralak, sexu-jazarpena, jazarpen sexista edo sexu-arrazoiengatiko jazarpena eta Ertzaintzako langileen lan-esparruko beste jazarpen mota batzuk.
- Erabakia, Gobernu Kontseiluarena, 2018ko azaroaren 27koa, Euskadin soldata-arrakala murrizteko Estrategia eta Ekintza Plan Eragilea onartzekoa.
- Erabakia, 2018ko abenduaren 12koa, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Erakunde arteko Batzordearena, zeinaren bidez berdintasun politika publikoen kalitate estandarrak ezartzen diren eta horiek aplikatzeko neurriak hartzeko konpromisoa hartzen den.

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNeko ARAU-ESPARRUA

- [Ebazpena, 2019ko martxoaren 7koa, Emakunde - Emakumearen Euskal Erakundearen zuzendariarena, zeinaren bidez jendaurrean jartzen baita Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legearen bigarren aldaketa egiteko lege-aurreproiektua.](#)
- [42/2019 Ebazpena, apirilaren 9koa, Jaurlaritzaren Idazkaritzako eta Legebiltzarrarekiko Harremanetarako zuzendariarena, zeinaren bidez honako erabaki hau argitara ematen baita: soldata-arrakalaren aurkako neurriak eta gizonek eta emakumeek ordainsari bera jasotzeko klausulak kontratazio publikoan sartzeko jarraibidea onartzen duen erabakia.](#)

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNEKO ARAU-ESPARRUA

5. FORU- ETA UDAL-ESPARRUA

- **Araba.**
 - [Emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako ordenantza, Zalduondoko Udala.](#)
 - [Emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako ordenantza, Kanpezuko udala.](#)

- **Bizkaia.**
 - [Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerakoa 4/2018 Foru Araua, ekainaren 20koa, Bizkaiko Batzar Nagusiek onartua.](#)
 - [Abadiñoako gizon-emakumeen arteko berdintasunerako udal ordenantza.](#)
 - [Arrigorriagako emakumeen eta gizonen berdintasunerako ordenantza.](#)
 - [Arratiako Udalen Mankomunitateko emakumeen eta gizonen berdintasunerako ordenantza, .](#)
 - [Emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako ordenantza, Barrikako Udala](#)
 - [Emakumeen eta gizonen berdintasunerako Bediako Udalaren ordenantza.](#)
 - [Emakumeen eta gizonen berdintasunerako ordenantza, Bilboko Udala.](#)
 - [Emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako ordenantza, Gornizko Udala.](#)
 - [Lemoizko udaleko emakumeen eta gizonen berdintasunerako ordenantza.](#)
 - [Emakumeen eta Gizonen arteko Berdintasunerako Ordenantza, Plentziako udala.](#)
 - [Urduñako Udalaren emakumeen eta gizonen arteko berdintasunerako ordenantza.](#)
 - [Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Ordenantza, Santurtzi.](#)
 - [Emakumeen eta gizonen berdintasunerako Sopelako Udalaren ordenantza.](#)
 - [Emakumeen eta gizonen arteko berdintasunari buruzko Urdulizko ordenantza.](#)
 - [Uribe Kostako Zerbitzu Mankomunitateko emakume eta gizonen arteko berdintasun-politikarako Ordenantza arautzailea.](#)

- **Gipuzkoa.**

EMAKUMEEN ETA GIZONEN BERDINTASUNEKO ARAU-ESPARRUA

- [2/2015 Foru Araua, martxoaren 9koa, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerakoa, Gipuzkako Batzar Nagusiek onartua.](#)
- [Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Zarauzko Udal-ordenantza.](#)
- [Tolosako Udalaren Emakumeen eta gizonen arteko Berdintasunerako ordenantza.](#)